

gammel, ble truffet av fire skudd på kloss hold utenfor sitt hjem nær Johannesburg påskeaften. En polsk innvandrer, Janusz Walus (40), er arrestert for drapet. En domstol forlenget i går hans varetektsfengsling frem til 12. mai. Walus er en glødende antikommunist og hartilknytning til høyre-ekstreme miljøer.

Drapsvåpenet ble stjålet fra det sørafrikanske flyvåpen for tre år siden. Hjemme hos Walus er det funnet en liste over personer som angivelig skulle likvideres. Det dreier seg om

lingslinjen. Denne troverdigheten bygget han opp i sin tid som øverstkommanderende for ANCs gerilja-avdeling, Umkhonto we Sizwe (Nasjonens spyd). Geriljaen suspenderte sin virksomhet i 1990. I påvente av det endelige forhandlingsresultat fungerer den som et ris bak speilet.

Etter at Hani trakk seg fra vervet i MK, som geriljaen heter på folkemunde, overtok han som generalsekretær i Sør-Afrikas kommunistiske parti – et av de få livskraftige kommunistpartier i verden i dag.

ikke blitt lettere av den grunn. Økonomien forfaller, volden florerer og forhandlingene trekker ut. Altså konkluderer mange med at Mandela er blitt utmanøvrert av de Klerk. De utålmodige og misfornøyde, som kan telles i millioner, så på Hani som sin talsmann.

Tvetydig holdning

Hanis holdning til forhandlingene virket tvetydig. Han utfordret aldri ANC-ledelsen direkte, men kom sta-

novedaktorene, ANC og nasjonalistpartiet, så å si deler byttet mellom seg. En konsekvens av et slikt fellesstyre blir at Sør-Afrika ikke kommer til å oppleve noen revolusjonerende omveltning over natten.

Det begynner å gå opp for de militante at ANC har forhandlet seg til makt, men på betingelse av å vise tilbakeholdenhet med å bruke sin innflytelse. Det hadde vært nyttig å ha Chris Hani der til å forklare hvorfor seierens frukter blir både små og bitre i forhold til forventningene.

Uvitenheten som historiesyn

*Opplysningsvesen
14/5-93*

KJELL HANSEN

Artikkelforfatteren er kronikkredaktør i Aftenposten.

Det sikreste ved historien er at den forandrer seg hele tiden. I så måte kan det ikke forbause noen at NRK-radio sist søndag kunne bringe siste nytt fra 1940, om hvordan Halvdan Kohts regjering (!) i dagene før 9. april hadde ignorert advarslene om et forestående tysk angrep. At ingen hadde visst om dette før nå. Og at Norges-historien heretter måtte skrives helt om.

Ingen trenger som sagt å bli forbauset. Tross alt er det gått 48 år sid-

en krigen sluttet. Da er det unngåelig at mye som dengang var selvsagt nå er blitt aldeles ukjent. Men da vil også – det er det nye i vår tid – uvitenheten kunne utgis som historie. Når man ikke vet hva man snakker om, så kan det (i vår tid) ikke lenger skyldes at man ikke har gjort hjemmelekser. Noen andre må ha tilslørt sannheten for en. Man er uvitende fordi man er blitt holdt i uvitenhets.

Likevel er det sjelden at galskapen blir satt slik i system som i NRK's program søndag, om 9. april og den angivelig store stillheten etterpå. For her var det nesten ingenting som stemte.

For det første har jo ingen måttet

vente i 48 år på sannheten. Den kom på trykk allerede i Undersøkelleskomisjonens store innstilling fra september 1946. Innstillingen ble deretter behandlet av Stortingets Protokollkomité (som NRK's programleder åpenbart ikke har hørt om) og debattert i stor bredde i Stortinget selv. Det skjedde i alt annet enn dølgsmål.

For det annet trengte ikke regjeringen Nygaardsvold (hvori opptatt Koht) å bli stilt for riksrett for å få sin dom. Undersøkelleskomisjonens konklusjoner var drepene for regjeringens ettermæle. Arbeiderpartiet kunne ikke hindre rettferdighet i å skje fyldest gjennom sitt flertall i Protokollkomiteen. Heller ikke de bor-

gerlige medlemmer gikk forøvrig inn for å reise riksrettssak. Holdningen kan best oppsummeres i C.J. Hambros ord, om at det kommer tider i en nasjons liv da oppgavene er større enn de menn som er satt til å løse dem; la det være deres unnskyldning, la det også være deres dom!

For det tredje lå regjeringen Nygaardsvolds groveste forseelse ikke i at den lot seg overraske av invasjonen, men at den ikke hadde rustet Norge mot fienden. Den hadde forsømt forsvaret. Men det er ikke en sak for riksrettsapparatet, men for historien, for nasjonens historiske hukommelse. Så langt den rekker. Skal vi dømme etter NRK, går det på stumpene nå.

CHIBSTED
S

ANDREAS NORLAND
Sjefredaktør

ANNE LISE GJETVIK
Nyhetsredaktør

KJELL HARBERG
Redaktør

RAGNVALD NÆRØ
Redaktør

KAARE FRYDENBERG
Adm. direktør

102886

LYSKAND VI RI VESNUNGE IINTERET OG
god lønnsomhet for kraftverkene. Nye
kabelforbindelser vil bli opprettet.
llig redusert slakraft både i den lan-
atskilling lavere interesse og få betyde-
preget av disse grupperes opplating-
noen fakta som det ikke har vært ille